

GYULA-FEHÉRVÁRI

KÖZLÖNY.

Gazdasági, társadalmi és közmívelődési heti lap.

A „Gyula-Fehérvári Közlöny“ megjelenik minden vasárnap. Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Vidékre küldve egész évre 4 frt 50 kr., félévre 2 frt 25 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Kéziratok egyenesen a „Gyula-Fehérvári Közlöny“ szerkesztőségéhez Gyula-Fehérvárra intézendők. — Hirdetések felvétele végett a Klüger-féle könyvkereskedés keresendő meg. Hirdetési felvételi irodák: Rotter és társa, Bécs. Haasenstein és Vogler, Bécs. A. Oppelik, Hamburg. A. Steiner, Hamburg. — Nyilttér soronként 15 kr. — Aláíratlan kéziratok nem fogadtatnak el. Vidékre megrendelhető legbiztosabban posta utalvány mellett, a szerkesztőséghez intézve.

A „Fortschritt“ és a „Karczolatok“.

I.

Az egykori magyar »H a l d á s«-ból Fortschritté, deválódott lapnak a nem régen megjelent K a r c z o l a t o k című füzetke erősen a tyukszemére hághatott, mert legújabb két számában a gőgösség magas trónusára ülve és a piaczi nyelvezet minden ékességeit felhasználva, ugyancsak dühöng ellene.

Irhathnánk mi ezen csodabogárra satirát avagy j o g o s a n visszavághatnók mindazon címeket, miket ránk dobált; mert a ki tárgyilagosságot hiányában azon a kofavilág nyelvezetéből merített címek osztogatásával akart magának tekintélyt és prenumeransokat szerezni, melyeket a józan gondolkodás nem jellemes emberekkel, de gyermekekkel szemben sem használhat hozzá még ezt igaztalanul teszi, úgy az általa használt ocsárlások és címek jogosan őt illetik meg. De mi komolyan és az ügy méltóságához híven mindezeket nem tesszük, mert a) nyelvünket nem akarjuk bepiszkolni, b) mert ama két lapban elmondottak daczára is ártatlannak tartjuk a Fortschrittet, a mennyiben szerkesztője, kiről positive tudjuk, hogy bíralt, magyarul oly keveset tud, hogy a »Karczolatokat« sem intentio, sem lényeg, sem tartalom szerint meg nem érthette, hanem neki ront egyes általa rosszul értelmezett mondatnak s azokat üti, veri, a hogy csak tőle telhetik; mert ismét positiv tudjuk, hogy ha bizonyos egyéniség magára vállalta volna a Karczolatok írását, hát az a szitkozódás mi a Fortschrittből megjelent más hangon szólana, miből látható, hogy a Fortschrittt működését az érdekelt személyek szerint intézi el, mi által a Fortschritt előttünk nagyon gyerekesé lett, kit követnünk nem szabad.

Azért mi röviden csak egy-két lényegesebb vádfelvilágosításra szorítkozunk. A mi a »m e h r schlecht als recht« s ehhez hasonló kifejezéseket illeti a Fortschritt szunyog ellen ágyuval ment és Don Quichott gyámoltalan szélmalomharczát produkálja, hiszen ki akart itt egyebet írni, mint karczolatokat, melyben nem azt nézzük, hogy maradandó becsü munkát adjunk, hanem azt, hogy társadalmunk 14 év óta észlelt ferdeségei jól rosszul, de szenvedély nélkül felsorolva s itt ott hozzávetőleg javalva is valamit, a helyzetet megbeszélés tárgyává tegyük, melyben a tárgyilagosságot megbeszélés használatát a Fortschritt szenvedélye pedig ront. S hogy a Fort-

schrifttel szemben mennyire érte el célját a Karczolatok, ajánljuk elolvasás végett: a) A »Hon« jul. 27-iki esti lapját, b) A »Budapest« s más még néhány lap azon idő körüli számain, melyek körül különösen a Hon tapasztalja, hogy nem polemicus, hanem társadalmi kérdésekkel foglalkozó művecskével van dolga s reményli, hogy Gyulafehérvár polgárai teljesíteni fogják e művecske ajánlatait.

És ez az ellentétesség a lapok és a Fortschritt között nagyon világos, mert míg ez utóbbi egyenesen zsidó-üldözés lát benne, addig azok személe az általános társadalmi kérdések nyomultak, miket a Karczolatokban mint főcélú kitzúve mindenki lát és tisztel, s melyeknek szükségességét csak az ultrák nem látják be, azok t. i. kik azon műveket, melyekben ilyen elvek adják meg az irányt, ledorongolják, mert hiába szentebb előttük a partikularis elzárkozottság, s szentebb előttük a reclam csinálás minthogy valóban léteznék is sértés egyesekre, azt jóakarattal kijavítják, de e mellett amaz eszmék és társadalmi életkérdések előbbvitelére amazokkal egyesülnének. Hja! Fél a Fortschritt, hogy még más is talál mellette existálhatni s különösen fél nehogy a magyar irányu mozgalmak tulsulyra vergődjenek.

Mert hát mi célja volna egyéb azzal, hogy rontva, helyes értelméből elsavartan kiragadva mindazon tételeket tolja előtérbe, melyekből bebizonyítani vélheti, hogy a Karczolatok írója »un-
verfälscht« katolikus érzelmű, ki a püspök előtt hizeleg s szemben ezzel a német és zsidó elemnek ellensége, hiszen a Karczolatok általános társadalmi eszmék alapján áll, azoknak akar érvényt szerezni s ha itt ott téved is a részletes eseményekben azt szebb szerével is lehetett volna kijavítani s magát a főeszmét és célú megmenteni.

Szép a tactika t. Fortschritt, de ebben is kelj némi moralnak lenni, mert ha az ki mint a lapszerkesztő is immoralis cselekedetnek enged helyet, úgy mit követelhetünk a néptől. Avagy honnan gondolja, hogy a Karczolatok szerzője katolikus? Hátha egy templomban egy Jehovát találunk imádni a Fortschritttel s némely körökben mint anti-katolikus, papfaló s egyenes jellem volnék ismeretes olyan, ki saját egyéni meggyőződését senkinek szép szeméiért, sem reclam csinálásból, sem haszonvágyból, sem az elkárkozás, sem ledorongoltatás félelméből nem áldozza fel, hizelegni pedig sem nem tud, sem nem akar? ... Aztán az a kérdés, van-e jogom elszámolni a város jóltevőinek tényeit. S ha elsoroltam, hoztam-e föl oly tényeket, mik nem igazak s dicsőítésére szoltam-e egyebe-

ket a tényeken kívül? És ha a tényeket felhozom és elszámolom akkor, midőn célul tűztem kiismertetni, a mit a város és egyes polgárok tettek, hizeleg és csuszás-mászás-e az? S hát a t. Fortschritt elolvasta-e s ha elolvasta, miért hallgatja el azon helyeket, hol annak a tisztelt papságnak is elmondom az igazat a magam tisztességes nyelvén ép úgy mint felhoztam a zsidóság minden jó és helytelen irányu jelen társadalmi követelésekre nem egyező tényeit és eljárását? Ha a Karczolatoktól azt kívánta, mit a Fortschritt maga meg tesz, hogy egyes személyeket s pedig éppen olyanokat, kik a ügy közügyekben legtöbbet tesznek, mint az áldozatokban, bármi városi létesüljön, legjelöljárnak — denuncziáljon — úgy sajnáljuk, hogy kívánságának eleget nem tehetünk, mi a társadalmi ferdeségek s nem egyes személyek ellen küzdünk.

Visszapillantás a közelmultra — madártávlatból.

Jelige: Tiszteld az érdemet,
Becsüld a tisztességet.

Társadalmi életünk fényoldalát nem csak a vallásos érzület, az erkölcsös magatartás, a szellemi művelődés, valamint az udvarias finom modor stb. képezi, hanem képezi ezt még az érdem és tisztesség; s annak előismerése, méltánylása. E tér oly szép és oly háládatos, sőt annyira kimerithetlen, hogy ebben az értekezni kívánczó valóban az érdem és tisztesség babérkoszoruit vivhatja magának ki.

Ezuttal azonban nem célunk a fentebbi irányban értekezésekbe bocsátkozni. Jelen közleményünkben csupán jeligénk szorítkozunk, s nevezetesen emlékünke idézésére azon rossz indulat szülte elfogultságnak, mely a közelebről lefolyt rövid, de izgalmas korszakban, az érdem és tisztesség lábba tiprására, s úgyszólván megszenstelenítésére irányult. Hála az égnek, ezen korszak, mely csak 11 havakig tartott, de tartalmasságánál s élményeinél fogva valóban egy korszakot képezett, már lejárt. Ezen időszak — tekintve az abban előfordult rejtelmes és es alattomos eljárásokat, valamint intrigákat — a Dogék korszakára emlékeztet; alkalmazva ezt itt nem az anyagi, hanem a szellemi élet biztonságának veszélyeire. Mert a minő veszélyben forgott, a most idézett korszakban, az élet, ép oly veszélyes volt állása — e fennebb érintett 11 havi korszakban — mindazon személy jóhírnevének és becsületének, ki nemeskeblűségéből kifolyólag, életét a közügyeknek szentelni merészelt.

Egy tisztességes személy vált ki, közügyeink terén, Egyiptomi lángoszlopként, hogy világosítson s egy szebb jövő — a felvirágzás felé vezessen; kit az ég csak azért teremtett, hogy jólétet és boldogságot árásson úgy a magán, mint a közéletben. E férfi, városunk r. kath. clerussának

egyik igen tiszteletre méltó és közbecsülésben álló főpapja, ki sokkal ismeretesebb, — már csak nemeskeblű jótéteményei, s a közügyek terén szerzett kitünő érdemeinél fogva is — hogy sem őt megneveznünk kellene; és sokkal ismeretesebb városunk érdekében tanusított és városunk polgárságának jólétét biztosító, áldásos működése, hogy sem tények felsorolására volna szükségünk.

S mert ezen ritka férfi, fennkölt jelleménél és nem eléggé ecsetelhető nemes tulajdonainál fogva, kitünni merészt, a fennebb érintett rajongó időszak zavaros folyamában, a filiszteusok részéről — részint az alatomosság piszkos álczája alatt, s részint a nyilvánosság terén — guny és megrovás tárgyává tétetett ki. Nem átalván tisztes személyét, sőt nevét, egy a város területén „Fortschritt“ czimen garáználkodó hirlap hasábjain is meghurcolni. Ezért óva intjük ezen, „Fortschritt“ czimű izgató lap szerkesztőjét, filisteus társaival együtt, — kik nem méltók, hogy az érintett tisztes személy saruit is megoldják — nehogy úgy járjanak, mint a bibliai Elizeussal gunyolódó gyermekek!

Örömmel tapasztaltuk volt, hogy a fennebb többször érintett időszak villongásait, és tényezőinek igazságtalan megtámadásait, tisztes és érdemű férfiunk nem csak, hogy meg nem torolta, hanem sőt, nemes méltóságában, a köznapiasságon felülemelkedve, figyelemre se méltatta.

A midőn ezért a tisztes és nemes férfi iránt teljes és méltó elismerésünket nyilvánítjuk; egyúttal azon benső óhajunkat fejezzük ki, hogy: tartsa meg őt az ég még évek hosszú során keresztül, városunk s a város polgárai jólétének és boldogságának előmozdítására!

Ezzel a becsületnek és erkölcsi kötelességnek — azt hisszük — eleget tévén; jelen sorainkat, a fondorkodók azon tagjaival szemben, kiket nem egyszer láttunk, kárörömmel mosolyogni, azzal végezzük be, hogy: „Ve tibi ridenti, quia mox post gaudia flebis“.

Több jóindulatu polgár nevében:
P—s.

Beküldetett.

Gyfehérvárt, Január 23. 1881.

— Helybeli tüzoltóink szervezkedéséről. A „Gyfehérvári Közlöny“ 2-ik számában avagyon és személybiztonság iránti érdeklődésünk folytán jó reményektől áthatottan közöltük volt, helybeli tüzoltó testületünknek a mai napra kitűzött szervezkedését; komolyan és jóindulatulag figyelmébe ajánlván a testület tagjainak a párt és magánérdekek mellőzését, s mindenek felett a közérdekek iránti érdeklődését. „Pusztában elhangzott szó!“ Mert alig voltunk eltelve azon megnyugvással, hogy az érintett tüzoltó testület —; erkölcsi és becsületbeli kötelezettségének eleget teendő, az e város közönsége részéről ez ideig tanusított bizalomnak és várakozásnak elhivatásszerűleg megfelelő; — már is annak jutottunk tudomására, hogy itt is, mint sok más helyen az átkos önérdékek léptek előtérbe.

Mert ugyanis: a testület jelenlegi előljárói, csipős éjszaki szelek előpostáit érezve, különböző ürügyek alatt, felette szükségesnek látták a már megállapított szervezkedési határnapot, a f. hó 23-ról bizonytalan időre elnapolni.

„Adja az ég, hogy jóslatunk ne teljesüljen.“

De ugy rémlik előttünk, hogy daczára a városi közönség és a feles számú pártoló tagok nemeskeblű adakozásának s különösen az előbbi azon áldozatkészségének, hogy önmegszorításával és saját megrovásával évenként tetemes összeget adományoz városunk tüzoltói intézményének fenntartására, — végre is ezen intézmény sok más e városban megkezdett, de részint elbukott, s részint hanyatlásban lévő egyesületekhez hasonlóan, a szégyenteljes feloszlás martalékává válik.

Ezuttal (ámbar e tárgyra még visszatérünk) ugyan nem célunk, tények hosszadalmas elsorolásával a közönséget untatni; s nem kívánunk jelenleg különös megrovásokba bocsátkozni; — azonban igazolásul annak, hogy az érintett egyesület egy része nem minden önérdelktől ment, közzé kívántuk tenni, a szervezés indokolatlan elnapolását. S igazolásul az iránti sejtelmünknek, hogy a tüzoltó testületet az egyes tényezők lelkiismeretlen eljárása, s az önérdék hajhászása

valamint a rang fitogtatása, végre is a feloszlásba döntheti, csak azon körülményt hozzuk fel, hogy ez intézmény iránti közérdekltség hiánya már csak abból is kitünik, miként nem egy gyakorlati alkalmával láttuk, hogy a tagok a lehető legcsekélyebb számban jelentkezvén, azoknak is nagyobb részét tisztek tették, hogy e miatt több volt a rendelkező, mint a rendelkezést teljesítő.

Hogy azonban rossz sejtelmekre és kifogásokra ok egyáltalában felne merülhessen: újból is ajánljuk a testület figyelmébe, hogy eljárásaiban minden önérdelket, részrehajlást és pártoskodást mellőzve, elhivatásának s a közbizalomnak becsülettel meg felelni igyekezzék. Felkérjük egyúttal a testület parancsnokságát, hogy a választás napját mielőbb kitűzze, s különböző gyanitgatásokra alkalmat ne szolgáltatasson.

Több érdeklődő.

NAPI HIREK.

— Gyulafehérvár városnépességi viszonyáról. Gyulafehérvár város területén a népszámlálás befejeztetvén, ennek eredménye szerént örömmel constatáljuk, hogy városunk népessége az 1869-iki népszámlálás óta, nem csekély számmal szaporodott. Mert ugyanis: Az 1869 év végével képezte az összes polgári lakosság lélek számát 6916; az 1880-ik év végével ellenben 7342. A szaporodás tehát 426.

Egyébiránt az 1869-ik évi népszámlálás eredményéhez képest, az összes jelenlevő népesség száma volt 7955. ebbe azonban a katonaság is bele volt számítva. Mig a fennebb kimutatott 1880-ik évi népességi számba, a város területén levő katonaság, belé számítva nincs. Ez utóbbiak számát csak a statisztikai kimutatás megjelenése után tudjuk meg; mivel a had- és honvéd kerületi parancsnokságok adataikat közvetlenül az illető ministeriumhoz terjesztik be.

— Fejér József kolozsvári községi tanító f. hó 17 én nyomtatlanul eltűnt, hátrahagyott leveleiből öngyilkosságra lehetett következtetni. A szerencsétlen végre a f. hó 20-án a Pannoniában halva találtatott meg. Életének revolverrel vetett véget.

— Ludvig Ottó kőműves legény Budapesten egy szegény pénzes levélhordón, hogy kirabolhassa szintén a bécsi Franceskoni-féle mütétet akarta a napokban végrehajtani. Gonosz szándékában azonban meggátolta szobátársa Bull János hasonlóan kőműves legény. A szegény levélhordót egy Ujpesten feladott s revolverről szóló zálogcédulát tartalmazó Grube: Ágoston nevére czimzett állítólag 50 frtot tartalmazó levéllel csalta lakására, melyet csak a merénylet előtti nap bérelt vala ki laktársával. A vizsgálat megindult.

— Mióta a pénzes levélhordókra valóságos hajtóvadászatot kezdetek tartani, Bécsben ugy, mint Budapesten revolverrel láttatnak el, hogy megtámadtatás esetén magukat védelmezhessék. Jó, de nem minden körülmények között elég czélszerű. Bizonyítják a fölmerült esetek, melyeknek egyikében sem lett volna ideje a megtámadtnak revolverét használni. Más expediens kellene.

Despre mediulocele conservareii sanetatei.

Alba-Julia in 18. Januarius 1881.

Pentru fiesce care omu celu mai antaiu interesu este de a fi sanetosu. Sanetatea in sa inca trebuia conservata, ca ori ce altu in lume ce voese a fi producatoriu. Multe sunt recerintiele pentru conservarea sanetatii, in sa eu aici voescu a ve vorbi numai de una si acea este apa de beutu.

Orasiul nostru este asiédiatu pre unu siesu nasiposu, sub care in sa se afla unu stratu de lutu, care dupa desimea lui nu concede, cumca multele sucuri rele ce se scuru in stratul de nasipu se fia absorbite, si prin acésta se se curatie de ingredientiele rele ce strica sanetatii, ci acele sucuri rele se mesteca cu apa nostra de beutu. Luandu in vedere cumca pre una esten-

siune mica sunt locuintiele omenesci indesate, pre langa acele multe graduri de vite, si in urma considerand cumca in mediulocul locuintielor omenesci se afla si siepte progradii pentru inmormentare, usior potemu cuprinde cu mintea nostru cumca apa de beutu din orasiul nostru nu pote se fia curata de sucuri rele, ci din contra ca apa din fontanele aflatore pre langa locuintiele nostre nu pote fi sanetosa.

Deaca ne socotim cumca orasiul nostru se bucura de o clima buna si de unu aeru curatu trebue se ne cuprinda mirare cumca in orasiul nostru sunt asia pucini omeni betrani. Eu dupa parerea mea acesta nu o potu atribui altei jurstari, decatu influintiei stricatiose ce o produce beutul apeii rele si pline de sucuri de putredine ce se afla in fontanile nostre.

Si catu de usior ne este a ne castiga apa buna si vanetosa pentru beutu! Eata in mica de partare in padurea orasiului se afla isvore abundante de apa de munte, si noi nu scimu se pretiumu atare tesauru, pre care cu pucine chiltuieii lam potea aduce intre locuintiele nostre.

Vedemu cum altii locuitori de orasie chiel-tuescu milione de floreni pentru a — si aduce apa de beutu din departari mari, vedemu cum radica spre acestu scopu ziduri inalte numite apaducturi — si forte bine facu. Pre noi atare intrepindere nu ni — ar costa milione, dar' neci diece miu floreni si totusi am intrelasatu pona acum de a ne ingrigii de apa buna, macar ca strabunii nostrii, ce intemeiase pre otarul nostru unu orasiu vestitu, acarui urme in totu locul le aflam, ni — a fostu aretatu, cumca ei inainte cu una miia si siese sute de ani au sciutu se ingrigeasca de a provedea pre locuitorii acelui orasiu cu apa sanetase. Acolo in padure se afla si acum scocurile pentru conducerea apeii, cari noa ne — arata dara modul celu mai usioru de a ne provedea cu cea mai sanetosa apa de beutu.

A fostu mai de multe ori vorba de acesta, in sa nefiendu barbati cari se se intereseze mai de aprope de atare intrepindere lucrul a remasu mortu, in sa este tempul celu mai sepremu de a rupe odata cu nepasarea ce domnesce la noi in privintia afaceriloru economice si sanitare. Avem in mediulocul nostru una comisiune sanitaria, care ar avea de prima chiamare a se ingrigi de idea acesta, in sa pote ca pona acum dora neciau sulevatu acesta idea si precum se vede inca pona acum pucinu au potut conluca pentru curatienia in mediulocul orasiului, unde si acum din o ne pasare regretabile ne mai intalnimu cu balti pline de miasme, cu tote ca cu lucrulu publicu celu prestam usioru sar potea Jace, ca nici ur ma se nu mai esiste din acele parti noroiose.

Prin sirurile aceste am doritu a atrage atentiunea concetatiiloru mei la o conlucre cu poteri unite pentru ca catu mai curendu se ne socotim despre mediulocele, cu cari noi am potea se ne provedemu cu apa sanetosa de beutu, si ar fi consultu ca spre acestu scopu seu se ne adresam catra on. comisiune sanitaria séu, deca acesta nu ar' duce la scopu, toti concetatiunii se ne alegemu o comis une, cari se lucre in directiune precisatu. Sum convinsu cumca fiesce care concetatiianu nu v'a intardia la tempul seu a concurge cu ajutoriul seu spre a face possibile realisarca acestei idei sanitarie, de orace prin atari pasi numai ne intemaiam buna starea nostra.

Unu doritoriu de bine.

Felelős szerkesztő BIRÓ JÁNOS.

Karlsruher Zeitung.

Organ für Volkswirtschaft, Sozial- und Kultur-Interessen.

Die „Karlsruher Zeitung“ erscheint jeden Sonntag und kostet für das Inland: Loko mit Zustellung in's Haus oder freier Postversendung Ganzjährig 4 fl., Halbjährig 2 fl., Vierteljährig 1 fl. — Ausland: Ganzjährig 4 fl. 50 kr., Halbjährig 2 fl. 25 kr., Vierteljährig 1 fl. 25 kr. — Manuscripte sind an die Redaction der „Karlsruher Zeitung“, Karlsburg zu richten. — Inserate aller Art werden in der Klüger'schen Buchhandlung angenommen und billigt berechnet. — Inserate für Auswärts übernehmen: Rotter und Comp. in Wien Paafenstein und Vogler in Wien. A. Doppelst, Hamburg. A. Steiner, Hamburg. — Im offenen Sprechsaal wird die Zeile mit 15 kr. berechnet. Anonyme Zuschriften werden nicht berücksichtigt.

Man pränumeriert am besten mittelst Postanweisung direct bei der Administration der „Karlsruher Zeitung.“

Pränumerations-Einladung.

Mit dem 16-ten Jänner l. J. erscheint die
»Karlsruher Zeitung«
wieder.

Die Pränumerations Bedingnisse sind Loco
Karlsburg, ins Haus gestellt

Ganzjährig 4 fl. — kr.

Halbjährig 2 fl. — kr.

Vierteljährig 1 fl. — kr.

Für Auswärts.

Ganzjährig 4 fl. 50 kr.

Halbjährig 2 fl. 25 kr.

Vierteljährig 1 fl. 25 kr.

Pränumerationen und Inserats-Aufträge bittet
man an die »Karlsruher Zeitung« senden zu
wollen.

An die geehrten Leser.

Unsere Aufgabe wird es bleiben die in
Karlsburg unter den verschiedenen Nationalitäten
und Konfessionen bestehende Einigkeit nicht
nur zu erhalten, sondern noch mehr zu befestigen,
— indem wir nicht nur gemeinschaftlich die Übel-
stände unserer Gemeinde aufdecken, sondern
auch die Mitteln angeben wollen, durch welche
diese Übelstände beseitigt werden können, indem
wir die Mitteln zur Hebung des Wohlstandes un-
serer Stadt und der einzelnen Bürger, bemüht sein
wollen, anzuführen, weil nur der Vorwärtsschrei-
tende existenz berechtigt bleibt, während der Still-
stand in jedem Geschäfte, — Untergang ist, indem

Feuilleton.

Die Speculation.

Novelle von C. . . .

(Fortsetzung.)

Brisek betrachtete ihn schweigend. Seine Lippe zuckte
vondem Kampfe seine innere Bewegung zu bewältigen und seine
Hand streckte sich der Freundeshand entgegen.

„Verzeihe, Ewald —“ sprach er leise und drückte des
Barons Hand innig. „Und was ist der Kaufpreis dieser edeln
Hand?“ fragte er nach einer langen Pause eben so leise.

„Einhundertzwanzigtausend Thaler!“ entgegnete der
junge Edelmann ernst und gemessen. Der Lieutenant fuhr
zweck und wiederholte voller Schrecken die für ihn ungeheure
Summe.

„Sechszigtausend Thaler baare Mitgift und sechszig-
tausend Thaler Credit zu jeder Zeit, wo ich ihn brauche. Der
Vater dieses Mädchens will sich dadurch einen Edelmann
reinsten Wassers als Schwiegersohn erkaufen. Die Eichenrodes
conveniren ihm und mir dient sein Kaufpreis — wir kamen
uns auf halbem Wege entgegen und unser Unterhändler, ein
Ehrenmann, hatte leichtes Spiel die Bande zu knüpfen, wel-
che den reichen Bürger mit dem armen Edelmann vervoll-
ständigen sollen.“

Brisek starrte nachdenklich vor sich hin. Sein kaum
sichtbares Kopfschütteln verräth noch immer seine Unzufrie-
denheit, allein er wagte es kaum denselben Worte zu geben
„So ganz prosaisch!“ murkte er endlich, „So ganz offen

wir jederzeit jede Berichtigung, jede Aufklärung
durch welche das Blatt für Volkswirtschaft, So-
zial, und Kultur-Interessen seinen oben ausge-
sprochenen Zweck, — erreichen kann, mit Dank
annehmen, empfehlen wir es den geehrten Le-
sers, ins besonders unsern Karlsruher Mitbür-
gern.

Was geschehen muß!

In unserem letzten Blatt haben wir gesagt,
daß der k. Gerichtshof von Karlsburg nicht verlegt
werden kann, weil die Regierung hiezu durch die
unwiderleglichsten Daten bestimmt wurde, denselben
nach Karlsburg zu verlegen, sondern daß im In-
teresse der Bevölkerung auch die Comitatsbehörde
nach Karlsburg verlegt werden müßte. Dies zu er-
reichen gibt es nur einen Weg, und dieser ist, daß
sich unser Stadtmagistrat und die städtische Vertretung
darüber einigen, ein Gesuch an die Comitats-
behörde zu verfassen, — zu welchem Gesuche sowohl
die statistischen Daten, welche bei Gelegenheit der
Verlegung des k. Gerichtshofes nach Karlsburg, —
welche beim Stadtmagistrat sammt Plan; erliegen,
— so wie die neuern Daten benützt werden müßten.

Dieses Gesuch muß, nicht nur von Karls-
burg, Abrußbanja, Salathna, Bizakna, Alwinz,
Magy. Tzen, Blasendorf, sondern von allen Gemeinden
des Comitats, welche ihren gewöhnlichen Verkehr
nach Karlsburg haben, — nach Magy Enyed aber

nur dann sich begeben, wenn sie müssen, — mit
unterfertigt werden; — Dies mit Geschicklichkeit und Er-
folg durchzuführen, — wäre die Hauptaufgabe, —
dann bliebe nur diesbezüglich die Verhandlung im
Comitatsauschuß übrig, — bei welcher Verhand-
lung alle Karlsruher, so wie die Karlsburg Befreun-
deten Ausschusmitglieder, — erscheinen müßten,
wo der Comitats Ausschusses, unter geschickter Füh-
rung unsererseits, unserem gemeinschaftlichen Ansuchen
willfahren muß, — nur dürfte diese Angelegenheit nicht
wie gewöhnlich Monatelang liegen, sondern müßte
rasch durchgeführt werden, — damit Magy Enyed
nicht Zeit zur Gegenarbeit gewinnt.

Mittel um den Besuch der Wochen- märkte zu heben.

Daß der Verkehr auf unseren Wochenmärkten
immer u. z. zum Nachtheil des Publicums ein ge-
ringerer wird, dürfte dem geehrten Leser bekannt sein. —
Wo liegt der Grund? — darin daß das verkaufende
Publicum glaubt, viel zu hohe Markttagen zu
entrichten. — Diesem Glauben kann man nur
dadurch steuern, wenn die städtische Vertretung, den
schon vor Jahren gefaßten Beschluß durchführen wür-
de, nämlich die Markttarife jeden Wochenmarkt auf ei-
ner Tafel zur Einsicht des gesammten Publicums
auf den Marktplatze selbst anzuhängen. — Wie
es uns bekannt hat eine Tarifstafel der als dama-

geradezu gegen ihn erklären sollte, was er im Grunde nicht
fürchtete.

„Ja“ antwortete er schnell, „Als Mann von Ehre
bin ich zu einer Erklärung verpflichtet, so wie ich zu Tisch
bleibe.“

Brisek seufzte schwer und verank wieder in jenes brü-
tende Sinnen, das mehr Trauer als Freude verräth.

Baron Eichenrode erhob sich, schloß rasch den obersten
Knopf seines grünen Jagdrucks, griff nach seiner Mütze und
der Reitweitsche und trat dann ganz dicht auf seinen Freund
heran. Dieser schaute auf. Ihre Blicke trafen einander. Der
etwas größere Brisek legte seine Arme um Eichenrode und
eine eigenthümliche Ironie mischte den Ausdruck, womit er
fragte:

„Also, Du gehst darauf aus zu lieben?“

„Mit den festesten Willen!“

„Du schwörst derjenigen Treue, die Du sündest, ohne
sie gesucht zu haben?“

„Mit freiem und ruhigen Herzen!“

„Du wirst ein philisterhafter Bauer, respective Gatte
Vater und Schwiegersohn?“

„Meine Kräfte werden hoffentlich dazu ausreichen, wenn
ich auf meine Geschwister blicke.“

„Geh mit Gott! Ich bin Dein Freund —! Der Tele-
graphendraht sei Dein Trost, wenn Du Dich hilflos findest
und das einzige Wort: „Komm!“ wird mich zu Dir führen
o wie Du mich gebrauchst. Ewald — ich bin Dein Freund
— vergiß dies nicht!“

Ein Händedruck und sie schieden.

(Fortsetzung folgt.)

Wucher mit Deinem Stande und mit Deiner Geburt zu trei-
ben, um als Zinsen vom gewagten Einsatze einen gestörten
Lebensfrieden zu genießen! Ewald, Ewald, mir ahnet Un-
glück! Du erträgst diese Herabwürdigung nicht! Dein poeti-
sches Gemüth rebellirt, wenn es vielleicht zu spät ist.“

„Sieh' nicht zu schwarz, Richard, Der Zufall vermit-
telt vi leicht mein Glück, indem er er die Nothwendigkeit
mit meinen Wünschen in Einklang bringt.“

„Wer möchte darauf bauen, mein Freund.“

„Fräulein Denny soll gut und schön und dabei von
tad. Hof im Ruße sein.“

„Genügt das dem Herzen, welches idealen Lebensan-
schauung u huldigt?“ fragte Brisek sehr bedeutung. „Wäre
sie häßlich — was thäte das? Wenn nur Herz zum Herzen
spräch.“

„Warum soll ich der Hoffnung entsagen, daß sich un-
sere Neigungen begegnen?“ fragte der Baron sehr geduldig
vor sich niedersehend. „Unser Arrangement ist zw. Amäßig
getroffen. Mißfalle ich der Familie oder auch nur dem Fräu-
lein, so erfolgt keine Einladung, daß ich „bleibe“ — meine
Verabschiedung ist sonach kein Korb. Genügt sie meinen
Anforderungen nicht, so befehle ich das ausgezeichnete Ge-
wächshaus des Herrn Adam und „verschwinde!“ Bleibe ich
zu Tisch, so nimat man dies als eine ausgesprochene Wer-
bung an und erzeigt mir Gastfreundschaft auf so lange Zeit,
wie ich zur näheren Bekanntschaft nöthig finde.“

„Gebunden bist Du also gleichsam nach dem ersten Er-
blicken?“ fragte Brisek mißbilligend. Der Baron stuzte. Er
hatte eigentlich im Sinne auf jeden Fall und vorsätzlich als
gebunden sich zu betrachten, wenn sich Fräulein Denny nicht

mal. Bürgermeister sehr energische Jency Istvan auffertigen lassen, — ob gratis oder auf Kosten der Modial-Cassa wissen wir nicht, — warum selber dann aber von Niemanden gesehen wurde ist uns ein Räthsel. — Diese Tafel könnte ohne der Stadt-Cassa neue Auslagen zu verursachen, — benötigt werden falls selbe nicht vielleicht Privateigenthum des damaligen Bürgermeisters war. —

Auch müsste diese Verfügung den Marktleuten bekannt gegeben werden, damit selbe diesen Tarif nicht allentalls hinter einer spanischen Wand suchen.

Bernerz müsste vor der nächsten Pachtzeit dieser Tarif revidirt und womöglich die zu hohen einzelnen Posten herabgesetzt werden. —

Endlich müsste dahin gewirkt werden, daß die Karlsburg-Drombarer Strasse in gutem Zustande versetzt werde, denn diese Strasse verbindet diejenigen Gemeinden, welche den Karlsburger Markt am meisten besuchen. — Zum Staunen ist es, daß trotz Komitats und städtischen Ingenieuren, trotz der vielen rekurirten und Natural-Arbeitsstage — diese Strasse seit Jahren noch immer nicht hergestellt ist, — und bei der gegenwärtigen Wirthschaft zum größten Nachtheile Karlsburgs nicht hergestellt werden wird. — Die städtische Vertretung wolke die gute Herstellung dieser Strasse aber als eine Hauptbedingung zur Erreichung unseres Zieles, nämlich die Versetzung der Komitatsbehörde nach Karlsburg — betrachten, und das Geeignete verfügen.

Unsere Waldwirthschaft.

Nicht umsonst wird von Vielen behauptet, daß die gute alte Zeit vorüber ist. — Hier dürfte diese Behauptung berechtigt sein, — warum? weil vor unserer städtischen Organisation für die Beaufsichtigung des 1158 Joch 1235 □ Klafter großen städtischen Waldes jährlich 100 fl. als Lohn für einen Feld- und Waldinspector dann für 6 Hüther á 5 fl. = 30 fl., also 130 — verausgabt wurden.

Bei diesen geringen Ausgaben hat aber die Modial-Cassa nicht nur vom Einkommen des Waldes die Steuer für diesen im Betrage von 495 fl. 40 kr. pünktlich bezahlt, sondern auch jährlich eine Einnahme von 500 bis 1000 fl. gehabt, — indem der Wald in 16 Holzschläge eingetheilt war, und alle Jahre so viel Brennholz lieferte, daß das Erforderniß der Amtlokalitäten gedeckt, anderseits aber jeder Beamte und Bürger der Stadt ein billiges Brennholz erhielt.

Heute kostet die moderne Beaufsichtigung 820 fl. Gulden und es wurde seit dem Jahre 1871, nur 3-mal und zwar im Jahre 1874, 1877 und 1880 Holz geschlagen, im Jahre 1874 und 1877 erhielten die bevorzugten Bürger nach Holz, im Jahre 1880 aber nur die Beamten, sonst kein Bürger.

Sobin gibt die moderne Wirthschaft für Beaufsichtigung statt 130 fl. 820 fl. jährlich aus, — die Bürger erhalten aber kein Holz, wie früher — die städtische Cassa ist aber dem Staate die Steuern bis zur Höhe von 5000 fl. unverantwortlicher Weise schuldig geblieben, hat vom Walde gar keine Reineinnahmen, — und dabei ist noch durch einen Waldbrand im vorigen Jahre ein Schaden von 8000 bis 10000 fl. entstanden, — und die Walddiebstahle haben sich unter dieser sogenannten modernen kostspieligen Beaufsichtigung so vermehrt, daß der hiedurch entstandene Schaden, nach der Aussage eines sachkundigen, sich auch auf 5000 fl. belaufen dürfte.

Und schließlich hat die Modial-Cassa während der modernen Periode noch einige Hundert Gulden für Brennholz ausgegeben. Es soll aber noch vom städtischen Wald an der Westgrenze desselben, von der bischöflichen Herrschaft eine Fläche in der Breite von 180 Klafter in der ganzen Länge des Waldes, — occupirt worden sein.

Wer trägt an dieser Wirthschaft Schuld? — wer hat diesen Schaden verursacht und zu decken?

Nur die städtische Vertretung, weil dieselbe die für Förster und Forstwart in den städtischen Statuten bestimmten Besoldungen, bei der Berathung derselben, nicht gestrichen hat, weil beim Waldbrande respective den hiedurch herbeigeführten Schaden dieselbe, den §. 87. des XVIII. Gesetz-Art. vom Jahre 1871 nicht in Anwendung gebracht hat, — da der §. 89. desselben Gesetzes sagt — „den verursachten Schaden aber ersetzen, nach den Bediensteten, — in erster Linie diejenigen, welche im Sinne der Statuten die Vermögens-Verwaltung zu überwachen verpflichtet sind.“ — dies ist die städtische Vertretung.

Fernerz trägt die Schuld auch der gegenwärtige

Stadthauptmann, als gewesener Bürgermeister-Stellvertreter, — indem derselbe, den für die Waldbenützung verfaßten Plan, — in welchem ein 40-jähriger Turnus angeordnet war, — welchen die städtische Vertretung, in Folge Aufforderung des Ministeriums aber änderte, — indem ein 20-jähriger Turnus bestimmt wurde, — statt dem hohen Ministerium im Jahre 1876. vorzulegen, unverantwortlicher Weise durch 5 Jahre liegen ließ, und so die einzelnen Bürger um ihr billiges Holz, die städtische Cassa um das jährliche Einkommen gebracht hat.

Was zu thun ist, um diese modernen Uebelstände zu beseitigen, wird die Vertretung wissen, und wir hoffen mit Zuversicht auf eine Aenderung zu Gunsten der städtischen Cassa und Bürger, und behalten uns vor, falls unsere Mahnung erfolglos bleiben sollte, diese Angelegenheit dann in Detail dem geehrten Lesepublikum vorzuführen.

Local-Nachrichten.

Am 20-ten dieses hielt Herr Senator Mich. Cirlea in den Localitäten des Vereines junger Kaufleute eine Vorlesung über kaufmännisches Recht. Herr Cirlea muß rühmend erwähnt werden um seiner vorzüglichen Leistung willen, sie giebt Zugniß davon, daß derselbe ernste Studien gemacht, und auf juridischem Felde gut bewandert, ein braver Jünger der Justitia ist, und freuen wir uns an ihm ein so ausgezeichnetes Mitglied zu haben. Der Besuch der Vorlesung war ein reger, und scheinen die Herren Kaufleute und Freunde dieses Vereines zur Einsicht zu kommen, daß ein derartiges Institut zum Heil und zur Ehre unseres Kaufmannsstandes gereicht, und dessen zukünftiges Wirken zur intellectuellen Entwicklung viel beitragen dürfte.

Die Samstag am 15-ten dieses abgehaltene Einweihung des Vereines junger Kaufleute, fand mit geringer Beteiligung der Vereinsmitglieder statt. Es fehlten die wichtigsten Mitglieder, die eigentlich den Kern des Vereines bilden sollten, es fehlten die Oberen mit Ausnahme des Vorsitzers Alle, sind die geehrten Herren mit dem Verein, seinen Institutionen nicht einverstanden? oder aber glauben

Sie diese Stätte, die der Bildung werden soll zu gering, um damit sie Ihre werthe Person dahin tragen? oder glauben solche sich etwas zu vergeben, wenn Sie in Gesellschaft Ihrer Untergebenen zeitweilig einige Stunden zubringen? glauben Sie den Respekt den Sie von Ihren Untergebenen zu fordern berechtigt sind zu beeinträchtigen, wenn Sie im Vereinslokale kurze Zeit sich der Lectüre der ausliegenden Zeitungen hingeben? Ich glaube nicht, und bin überzeugt, daß die Herren Commis und Lehrlinge sich gewiß kein respectwidriges Benehmen erlauben, denselben mit aller Achtung begegnen werden, und sich keiner Aeußerung schuldig machen — Sie würden mit Eifer und Eifer die Vereinslokalitäten besuchen, am soliden Zusammen Traude finden und durch geistige anregende Unterhaltung moralisch erstärken. — Die Eröffnungsrede und Vorlesung des Herrn Moriz Megay war über Erwarten gelungen, — müssen wir ihm Dank sagen für seine Mühe, und thut es uns leid, daß er so wenig Zuhörer hatte. In der Eröffnungsrede beleichtete Herr Moriz Megay die Grundlage auf welcher ein Verein der Bildung, Cultur und Ansehen sich erwerben soll constituirt werde, welche Richtung er einzuschlagen und inne zu halten habe um sein schönes Ziel zu erreichen.

Ordnungssinn. Der baldigst zum Verkauf auszubietende in Bauparzellen ausgemessene Getreide-Platz, scheint sich einer besonderen Präparative zu erfreuen; außer den feid Urzeiten lagernden Urath und bedeutende Dünger von Gestein wird jetzt auch noch eine Namasse Schnee aus den meisten Höfen der besseren Bürger und Stadtrepräsentanten dort aufgehäuft; es wird wenn Thauwetter eintritt auf denselben ein Rothmeer sich bilden, dessen Tiefe nach Metern zu messen sein wird, und wenn wärmeres Wetter eintritt, sich Miasmen entwickeln, die nicht zur Erhaltung unserer allgemeinen Gesundheitsverhältnisse beitragen dürften, und die Frequenz bei Gelegenheit unsere Wochenmärkte unmöglich machen. — Ich möchte darauf die Verschönerungs- und Baucommission, sowie die Gesundheitsbehörde aufmerksam gemacht haben. Longinus.

Vereinsleben. Unter den Präsidium unseres geehrten und beliebten Herrn Dr. Alexander Mohay hat sich der Eislaufverein unter günstigen Auspicien constituirt, und glauben wir denselben einen dauernden Bestand prognostizieren zu können, da der größte Theil unserer guten Gesellschaft, und das p. T. Militär mit besondern Interesse sich angeschlossen. Es dürfte in diesem Basching vom Vereine ein glänzender Baal arrangirt werden, der nebst Eleganz auch viel Amusement verspricht.

ANZEIGEN!

Gefertigter beehrt sich einem P. T. Publikum die Anzeige zu machen, das er in seinem Hause N° 175 in der Középuteza (Mitell Gasse) eine GLAS-NIEDERLAGE der Fabriken ARPASCH, PORUMBACH, KERZISCORA, eröffnet hat.

Die Waare wird zu Fabrikspreisen an die Herrn P. T. Kunden verabfolgt.

Auch ist Porzellan Geschirr in grosser Auswahl vorrätzig.

Um einen recht zahlreichen Zuspruch bittet Ergebenst

Simon Deutsch.

ZUM STAUNEN!

Was! Wo?

Bei K. Moreno noch nie dagewesen, so billig. Nach der Inventur wurden nachstehende Waaren halbgeschätzt:

- Kleiderstoffe von 15 kr. aufwärts, schwartze Terno-Allapin feinst 2 Ellen breit nur 1 fl.
- Cartons von 10 kr. — Wintertüchel von 10 kr. aufwärts.
- Fails schwartz und färbig früher fl. 2.50 jetzt nur fl. 1.60.
- Atlass, breite, schwere Qualität in allen Farben früher fl. 150 jetzt nur 80 kr.
- Herrn Cravatten Regatta von 10 kr. — Oxfort Hemden von 60 kr.
- Chiffon Herrn Hemden von fl. 1. — Damen-Hemden 80 kr.
- Spitzen-Vorhänge von 20 kr. — Für Baal-Kleider Tarlatans von 1.20 kr.
- Ball-Blumen stauend billig; Herrn-Hüte von 90 kr. Damen-Costüms, Regenmäntel, Schlaf-
röcke, Wintermäntel und Mädchen Costüms alles stauend billig.
- Omnibus Pottendorfer Strickwolle gute Qualität 1 Pf. nur 70 kr.